

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi előjáróságoknak egész évre 8 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor térfogata 20 fillér.
Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Ujra nekiindul

a főispán s újra bejárja e vármegyét, hogy a szívek szálain át belevigye a köztudatba a kötelességteljesítés legujabb próbájának életfontosságát.

Az ötödik magyar hadikölcson kibocsátásának hajnalán vagyunk, a Kubinyi Géza agitacionális útja ezen óriási jelentőségű gazdasági ütközetünk érdekében toboroz majd.

Toborozza és összegyűjti az erőket, amelyek — hála Istennek — meg vannak s amelyeknek összegyűjtésére — hála Istennek — Gömör rendelkezik az ő nagy egyéniségének szervező és meggyőző erejével.

Most, hogy banálisnak érezzük ezt a megszokott kifejezést: „nagy dolog előtt állunk“, most, amikor az erdélyi nagy-takarítás szemébe vágta a világnak, hogy erős még a karunk, birunk még ott és úgy végezni az ellenségeinkkel, ahogy akarunk s amikor ezt a hatalmas munkát meg kell koszoroznunk az anyagi erőfeszítésünk próbájával is s ebből a próbából Gömörnek az eddigi dicsőséghez szabott részt kell kivennie, sokszorosán megnyugtató az a tudat, hogy kicsinyes támadások nem vették el annak az embernek a munkakedvét, energiáját, aki a gömöri ládafiák mélyében otthonos a milliókat elővarázsoló szavával!

A közel ötven milliót feljebb kell emelni, a nagynak és hihetetlennek látszó erőfeszítést meg kell toldani, úgy kívánja ezt egy mindennél nagyobb érdek, egy mindennél szentebb cél, mely ma fokozott melegséggel szólítja sorompóba e haza s ennek kebelében e vármegye embereit.

Kubinyi Géza újra nekiindul a körútjának s a szava nem lesz üres, nem lesz eredménytelen.

Amint eddig hihetetlen helyekről, el sem képzelt mennyiségben pénz termett a szava nyomán, úgy most is első lesz Gömör a kötelességteljesítés sorozó mérczéje alatt.

*

Az ötödik hadikölcson érdekében Kubinyi Géza főispán a jövő héten a következő helyeken tart agitacionális gyűléseket:

Nov. 21 én d. e. 10 órakor Rimaszombatban.
„ 21-én d. u. 1/22 „ Feleden.
„ 22 én d. e. 10 órakor Putnokon.
„ 22 én d. u. 2 órakor Tornalján.

Nov. 24 én d. e. 9 órakor Rozsnyón.

„ 24-én d. e. 1/212 „ Pelsőcön.

A gyűléseken Lukács Géza alispán, udvari tanácsos is részt vesz s elkíséri a főispánt lappunk szerkesztője is.

A gyűléseken mindenkit szívesen látnak, aki a nagy célért dolgozni és áldozni akar!

Fórum.

A „hanvai remete“ a szerkesztőhöz. — Megjegyzés a levélre.

Szerkesztő barátom s kedves öcsém!

Habár nincs szerencsém személyesen ösmer-nem és ámbár volt okom a neheztelésre, midőn úgy gondolom „felsőbb rendeltetle cenzori hatalmad“ sújtott ártatlan füzetemre, de úgy gondolván, hogy a legfőbb censor előtt nem én maradtam alól, régen fátyolt vettem erre is.

Ha érdemesnek tartod a nyomdafestékre, kérlek szoríts lapodban következő soraim számára helyet:

Az én életem napja már erősen hajlik az esthajnal felé és naponta hosszabbodik az árnyék mögöttem. Olyan vagyok, mint a Nagy Frigyes clavicordiuma, amelyet külföldi utazásomban láttam s amely csak ak'or adott hangot, ha valaki elhangolt billentyűire ráütött. Talán öndicsékvés nélkül mondhatom, hogy hosszú életem át azon csekély talentumot, amelylyel a Gondviselés megajándékozott — önhaszon, felkapaszkodás és gomblyuktájdalom nélkül igyekeztem azon szűk körben, amelyet magam szabtam ki magamnak — önzetlenül igyekeztem a közjó érdekében értékesíteni. Hogy aztán sikerült e nekem valami? arról jobb hallgatni. A panaszt úgy se honorálja senki és az még hozzá asszonytempó is.

Utolsó lapodat harmadnap kaptam meg. Így csak most reflektálok azon két nagy tárgyra, amely annak első oldalán az én poros clavicordiumom szakadozó hurjait erős mozgásba hozta.

Az első: „a lengyel álom.“ Szerintem úgy — amint az uralkodók kontemplálják — csakugyan csak álom, még ha valósul is. Mert van egy nagy hibája, amit csodálom, hogy ellene való handabandázása közben az entente butaság észre nem vett. A történelmi lengyel királyság részletes fölélesztése in sua optima forma a történelmi meghamisítása szerintem. No de ez már politika, tehát hagyjuk abba, nehogy Neked is meggyűljék a bajod a cenzurával.

A második az, hogy „van-e szükség kultúr-társaságra“? Ez utóbbi kérdést én úgy egyszerűsítettem volna: „van-e szükség kultúrára?“ E részben — daczára annak, hogy ha igaz az, hogy a kultúra legértékesebb gyümölcse: „a civilizáció“ és mindannak ellenére, hogy a magas fokú civilizált emberiség oly barbár módon pusztítja egymást, mint még soha és sehol, részemről csak a leghatározottabb igennel felelhetek általánosságban. De a cikk részleti részével már nem érthetek egyet. Mert szerintem a még születésében vájudó Tompa kultúr-társaság lábaira — daczára hogy még gyermek — egy gigász csizmáját akarja ráhuzni. Tartok tőle,

hogy az én eszmém ezen kérdésnél is épp oly kevésbé lesznek e világba való, mint egyebütt voltak; de mégis elmondom gondolataimat.

A vármegye közgyűlése csekélységemet is megtisztelte azzal, hogy a bizottságba beválasztott. Fájdalom! testi gyöngékedem és — mi türes, tagadás — szellemi energiám nagyon is érezhető fokozódásának okánál fogva nem vehettem részt a bizottság tanácskozásában. Élvezettel olvastam dr. Wallentinyi Samu tanár ur mélyen szántó és magasan szárnyaló előadását. De egyben megdöbbenett és ebben még jobban a bizottság határozata, amely úgy látszik, hogy a Tompa kultúr-társaságot teljesen az eperjesi Széchenyi-kör alapján s hatáskörével akarja létesíteni. A mi szerintem eltérés a gyakorlati térről a tisztán eszményire. Nemcsak tulságos nagy lenne a keret; de lehetetlenné válnék az is, hogy a Tompa kultúr-társaság eleget tehesen a kulturánál is nagyobb feladatának, hogy t. i. reparálhassa a nemzet azon mulasztását, hogy a fővárosban hiányzik az Aranyé és Petőfié mellől a Tompa szobra.

Talán sehol sem oly világos, mint a Széchenyi-körnél és a Tompa kultúr-társaságnál az, hogy: „dum duo faciant idem — non est idem.“ Hogy a két kultúr-társaság feladatát pontosan megállapíthassuk; tekintetbe kell vennünk a helyzetet megalakulásuk idején. Midőn az általános tiszteletet teljesen megérdemlő Berzevicsy Albert és Wallentinyi Samu tanár ur megalapították az eperjesi Széchenyi-kört, a kulturális intézmények terén tisztára tabula rasát találtak. Nálunk ellenben évek óta áldásosan működik a gömöri magyar közművelődési egyesület s hogy ezután is úgy fog: arra garancia illusztris elnökének: Fáy Gyulának a személye. Ugyancsak van muzeum egyesületünk. Ezek tehát teljesen tehermentesítik a Tompa kultúr-társaságot a Széchenyi-körrel szemben. Szerintem nagyon kétes értékű gondolat az is, hogy — ha csak individualizmusok teljes megóvásáért is — a három egyesület összeolvasszassék. Az ily módon való egyesítés lehetőségét gyöngé agyammal nem bírom megérteni. A legkisebb baj ebből a kanapé pör lenne. Azután számolni kell az emberi gyöngeségekkel is. A sikerre mindekelőtt ügybuzgalom s áldozatkészség kell. Már pedig ritka ember akad, aki jól érzi magát a közlegényi sorban, ha már valahol elnök volt.

Szerintem a Tompa kultúr-társaság programjából ki kell kapcsolni a magasabb színvonalu kultúrát és így a színészetet és művészetet is. Szívesen elősmerem, hogy Eperjesen magasabb tapintézeteivel, állami s egyéb hivatalnoki karával, katonaságával s kulturáltabb polgárságával helyén való volt a színészet kérdése. A művészet szerintem ott sem. De ne vegye sértésül nyilttságomat senki, akár lesz Tompa kultúr-társaság, akár nem lesz; a mi kisvárosainkban a színészet ezentul is legfeljebb tengődni fog birni. Aki reális célokat akar elérni; ne felejtkezzék meg arról, hogy: „aki sokat markol, keveset szorit.“ Az erők szükségtelen szétforgácsolása mindig tehetetlenségre vezet.

Továbbá van a Széchenyi-kör és a Tompa

kulturtársaság céljai közt még egy más nagy különbség: t. i., hogy a mint már említettem, a kulturán kívül van még egy nem kisebb súlyú feladata, szerintem kötelessége: a nemzet fővárosának valamelyik irodalmi társaságában a jövő nemzedékek számára a Tompa nevének megörökítése.

Ami a kultura terén való feladatokat illeti, úgy hiszem, hogy nem tévedek abban, hogy elejtve a magasabb színvonalu kultura kérdését, ott terjessze azt, ahol arra a legnagyobb szükség van. Tehát a nép alsó rétegeiben, a nagyon tévesen gunyosan ugynevezett parasztságnál. Szerintem kis városaink kiesnek a számításból. Mert ha kétségtelenül igaz is az, amit lapod cikkírója mond, hogy a kisváros polgári elemét elszívja a főváros, mihez még én hozzá teszem, hogy a legértékesebbeket szívja föl, mégis csak tagadhatlan az, hogy ott van a városi polgárságnak a magasabb fokú polgári iskola, ott van a magasabb műveltségű polgárság, a hivatalnokok serege és a mindentűt létező polgári olvasóköri. A városokban tehát a Tompa kulturtársaságnak nem marad egyéb feladata, amit teljesítenie is kell, mint koronként „ingyenes” felolvasások rendezése.

Talán ideje, hogy mondjam el: mi az én nézetem szerint a Tompa kulturtársaság helyes feladata — tehát programja?

1. Föltartva a jó egyetértést a Közművelődési és Muzeumegyletekkel, terjeszteni a magyar kulturát ott, a hol ez eddig paragon hevert. Tehát a vidéken — a parasztságnál. — Szóval a kulturtársaságnak „teljesen demokratának kell lennie.” Ne fecsérelje anyagi erejét oly tereken, amelyeken a magasabb kultura érdekében más szervezetek feladata működni. A Tompa kulturtársaság helyes működési tere a vidék. A nemzet tulnyomó többsége: az a magyar paraszt, akinek vitéz és önfeláldozó hősiességének tapsol még az ellenség is. A Tompa-kulturtársaság egyedüli és nagy feladata az, hogy elvégre a neki való kultura odajuttatásával szüntesse meg épen a parasztság kulturálatlanságából folyó János-arczát — a melylyel csodás hős a harcztéren — itthon pedig a békében alig valamivel több az orosz muzsiknál. Kövessük e téren is a németek példáját. Valaha ott is a muzsikhöz hasonló alantas kulturállapotok voltak. Nagy Frigyes nagy eszméjének az alapján ott is csaknem mástól század kellett ahhoz, hogy a kultura oda emelje a német népet, a hol ma áll. Hogy t. i. a német katonát nemcsak vitézségeért dicsérjük, de egyben a harcztéren és a polgári életben egyaránt irigykedve csodáljuk szorgalmát, takarékoságát, kötelességérzetét és felelősségét. Hogy ez valamikor itt Gömörben is így lehessen, azért kell a vidéki lakosságot óvó szárnyai alá venni a Tompa-kulturtársaságnak. Annak a jelkében felgyújtani a kultura nemesítő lángját. És ennek nagyon könnyű módszere az, hogy terjessze a körében — nem a magas színvonalu tudományt és a pártos politikát — hanem az oly műveket, amelyekből megtanulhatják az igazi hazafiságot és mindazt, amit foglalkozásuk prosperálására tudniok kell. Azonfelül juttasson kezeikhez helyes szociális irányu néplapokat s ezen az uton teremtsen népkönyvtárakat. Ha ezt cselekszi, nagy és hasznos nemzeti munkát végez. Szerintem pedig ezt a felvidéken kell megkezdeni.

2. Nem kevésbé fontos és kegyeleti kötelessége szerintem egy tetemes alap gyűjtése, amelynek kamatai a Kisfaludy- vagy Petőfi Társaság által irodalmi jeles termékek díjazására volna fordítandó. — Ez volna a módja annak, hogy a vármegye nagy fia nevének emlékéit örökre föltartsa.

Ezen két pontban kimerítettem a Tompa-kulturtársaság összes célját és feladatait. Ezen túl minden csak az erő szétforgácsolása volna.

Igen ám — de most jutunk a legnagyobb bökkenőhöz. A vásárt csak pénzzel lehet járni. Tehát Montecuculival szólván: a főmóttó pénz, pénz és pénz! Mindenekelőtt tehát a vármegye hölgyeinek és fiainak a szívéhez kell ezért fordulni.

Hogy igazoljam azon feltevésemet, hogy az én eszmém ezen téren se bírnak jegyzett ár folyammal — megemlítem, hogy én mindezeket levélben megírtam a bizottság nagyérdemű elnökének. A referádából azonban úgy veszem, hogy levelem ad acta került. Ugyanezért kö-

szönöm lapod cikkírójának, hogy alkalmat nyújtott a fentebbiek elmondására. Dixi et salvavi animam meam.

Hanva, 1916. november 14. igaz hived:
a hanvai remete.

*

A szerkesztő megjegyzése:

Bár a „Gömör-Kishont” álláspontjával sok helyütt ellentétes a „hanvai remete” mindig tiszteletreméltó írása, mégis örömmel vettem és adom közre a levelét.

A kulturának sohasem árt, ha civakodnak felette s egy ébredezni kezdő eszme megvilágítása jobbról is, balról is csak arra mutat, hogy az eszme nem hordja magában sok divatos áramlat törzstulajdonságát: az unalmas álmoságot.

A Tompa kulturtársaság programjának nagyon szép kifejtését adja a „hanvai remete” s a multkori cikk ezen programot érintetlen helyességét elismerte s hogy ezenkívül más és magasabb színvonalu feladatokat is mert megpendíteni, annak nemcsak az eperjesi Széchenyikör utánzása volt az oka, de egy lelki-szükség, mely a kisvárosi emberek egy csoportjában felébredt és hangot mer kérni.

Hogy a Tompa kulturtársaság a létező gömöri kulturegyesületekkel együtt vagy önállóan kezd e hozzá munkájához — az a közel jövő titka.

A közös cél érdekében állónak látszik az erők egyesülése s a személyi kérdéseket igen ügyesen oldja meg a dr. Wallentinyi Dezső által elkészített s a bizottság által elfogadott alapszabálytervezet.

Még csak azt tartom kötelességemnek ide jegyezni, hogy az utolsó bekezdésben említett levél nem került hallgatagon „ad acta”, de az Lukács Géza alispán ur által a bizottság előtt felolvasatott és megtárgyalást nyert.

Egyebekben igaz élvezettel olvastam a levelet és azt hiszem, ugyanígy olvassa mindenki, aki a kultura országutját Gömör felé kiszélesíteni szeretné.

Világháboru.

A mult hét óta az összes európai harcztéren heves harcok folytak.

A mi a mieinket leginkább érdeklő romániai harcztéren illeti: ott a harcok épen nem szűnnek, sőt heveségükben növekedtek, ha nem voltak is szemképrázó eredmények, de folytonos, lassu előhaladás történt a déli fronton, a hol Predeáltól délre, a Vöröstoronyi szoros-tól délre jól előhaladtak, sőt már a Szurdok szorosától délre is 20 kilométeres előhaladást jeleznek, nem is számítva azt, hogy Orsova táján is előnyomultak s a Cserna folyó jobb partját megtisztították az ellenségtől.

A keleti határon már oroszokkal harcoltak az oroszok egy kissé benyomták őket a tölgyesi szoroson, de azután a mieink újra visszaszorították az oroszokat és már a besztercei határhegy-ségből is elűzték őket.

A dobrudzsai fronton Mackensen úgy látszik defenzívára rendezkedett be, mert Osztrovig és Babadagig előnyomult előcsapatai Hirsovát is feladták és a Csernavoda előtti vonalon fogadják s verik vissza az orosz támadásokat. De hogy a Duna vonal melyik pontján készül valami: azt egyelőre nem lehet tudni.

Az orosz fronton több helyütt voltak hevesebb harcok, így a Kárpátok bukovinai részén is, de különösen a Narajovka folyónál Galicziában, a hol az oroszok többszöri dühös támadással akarták visszafoglalni a tőlük elvett állásokat. De nagy veszteségekkel verték őket vissza. A mocsaraktól északra is voltak harcok Baranovicsi körül s ott orosz állásokat foglaltak el a németek.

A maczedóniai fronton a francia és szerb csapatok heves offenzívát folytattak a héten Monasztir város birtokáért, illetőleg egyelőre azért, hogy Monasztirt keleti oldalról támadhassák. Némi sikerük volt is: Polog falut elfoglalták a Csernán túl, de további előnyomulásukat megállították. Ha ilyen formán haladnak, lehetséges lesz talán hosszú idő mulva Monasztir elfoglalása is, de akkorára úgy elfogyatkoznak majd a szerb csapatok, hogy nem lesz kinek visszafoglalni ezt a legdélibb szerb maczedóniai várost.

Az olasz fronton lezajlott a nagy offenzíva, a melynek nagy veszteségeken kívül nem volt más sikere. Most pedig legújabb jelentések szerint kisebb harcok folynak ott, a melyek során Görztől keletre a mi csapataink olasz állásokat foglaltak el és mintegy 500 olasz foglyot is ejtettek.

A francia-angol vagyis a nyugati harcztéren rettentő harcok folynak mostanában. Az angolok meg akarták mutatni, hogy tanultak valamit a négyhónapos veszteséges támadások után és hogy a román-orosz front harcain is könnyíteni akarnak annyiban, hogy onnan ne vihessenek el csapatokat a németek. Ebből a célból több napi harc után rettentő tüzéségi előkészítést kezdtek a legnehezebb ágyukkal ott, a hol a németek legkevésbé várták, tudniillik a Thiepval melletti szögletnél. Ez a támadás 8 kilométer szélességben sikerült. A német első front nagy veszteséget szenvedve megingott és 2 falut elfoglaltak az angolok maguk is iszonyu veszteségek árán. De már a második védelmi vonalon a német tartalékok második napon megállították az angol előnyomulást.

Egyidejűleg az angol és francia csapatok az Ancre pataktól délre és a Somme táján 30 kilométeres fronton támadtak, ezt a támadást azonban a németek teljesen visszaverték az ellenség nagy veszteségei közben. Most azonban sajnos, az angoloknak új előtörésük nagyobb kilátást nyújt arra, hogy Bapaume ellen sikeresebben előtörhessenek.

Ezt az eredményt érték el 4 és fél hónapi harc után vagy 500000 ember föláldozásával.

Eredménynek ez is valami, de soknak épen nem mondható, kivéve a veszteséget. — Legújabb jelentés szerint a németek erélyesen visszaverték az angolokat, a francziáktól pedig elfoglaltak egy falut és néhány erdei lövészárkot.

A tengereken és a levegőben igen erős harcok folynak, már t. i. a tenger-alattjárók és egyes kisebb hajók között. A levegőben Bapaume fölött volt nagy harc és másfelé is Olaszországban s Romániában Bukarest fölött sikerrel jártak repülőink. Az ellenség utóbbi időben mintegy 100 repülőgépet veszített, a mieink 30 nál kevesebbet. Ebben is fölülműlják a mieink az ellenséget.

A török harcztérekéről igen kevés hír jön mostanában, úgy látszik, kifogyott ott az ellenség ereie.

Érdekes békés hír, hogy a „Deutschland” német tengeralattjáró hajó Amerikában járt s onnan nickel-, gummi stb. rakományal ismét visszaindult.

Lengyelország fölszabadítása nagy megfokozódást okoz ententeéknél, megfesz-

totta őket attól a frázistól, hogy ők a népnek szabadságáért harcolnak, mert ők Németország és Ausztria Magyarországot szabadít föl elnyomott nemzeteket.

A „Vörös-Kereszt Egylet” közgyűlése.

Előkelő, diszes hölgyközönség, társadalmi életünk számos kiválóságának meleg érdeklődése mellett tartotta meg *Kubinyi Géza* főispán elnöklésével az országos vörös kereszt egylet rimaszombati választmánya folyó hó 3-án látogatott közgyűlését a vármegyeházán.

Nem csekély azoknak a száma, kik közvetlenül vagy közvetve betekínhetnek a nemes célokat szolgáló egyesület működésébe — hiszen ez épügy nyitott könyv, mint amennyire a nyilvánosság előtt végzi szép és nemes feladatát az egylet által fenntartott kórház s bár a mi kis társadalmunk minden tagjának képessége és működése szintén ismeretes, mégis nagy figyelemmel és jóleső érzéssel hallgattuk azt a tartalmas és minden hangzatos szólamnál beszédesebb szép jelentést, melyben az egyesület nagy érdemű, buzgó és lelkes munkásságában fáradhatatlan ügyvezető elnöknője: *Samarjay Jánosné*, az egylet és kórház 1916. szeptember 30-ig terjedő két éves működéséről beszámol.

Nagy elismeréssel, az őszinte, igaz méltánylás legmelegebb érzetével kísérjük és honoráljuk a szép eredményekben gazdag munkásságot s bár a háboru idején a személyi kultusznak háttérbe kell szorulnia, mégis vannak kiválóságok, kiknek épen a háborus küzdelmekkel kapcsolatos munkakörben végzett jelentős teljesítményük különösen megérdemli a nyilvános méltatást és elismerést.

A vörös kereszt egylet és kórház vezetőségéből kiemeljük *Kubinyi Géza* főispán-elnököt méltó társával: *Samarjay Jánosné* ügyvezető elnökkel együtt, ki a kórháznak lelke, mindenre kiterjedő gondossággal intézi az ügyeket; továbbá *dr. Zehery István* tb. megyei főorvost, ki a kórház vezető főorvosa; nagy tudással, kiváló buzgósággal és szinte fiatalos munkakedvvel és munkabírással végzi kezdetől a kórház vezetői, orvos-sebészi és orvosi adminisztratív munkát fényes eredménnyel díjtalánul. — Méltán rászolgált az elnökök és az egész társadalom legszebb elismerésére. Akadályoztatása esetén az ő nagy munkáját kiváló ráteremtéssel végezte *dr. Meskó Miklós* megyei főorvos, alelnök. *Máriássy Lászlóné* és *Terray Istvánné* az ápolás, *Gaál Emil* gondnok és helyettese: *Marton István* a gazdasági ügyek intézésében szerzett kiváló érdemeket.

De ha a kiválókat kiemeltük, el kell ismerni azt is, hogy mindazok, kik szívük sugallatát követve a vörös kereszt szolgálatába állottak, amennyire helyzetük megengedte, mindenkor készséggel állottak az intézmény rendelkezésére.

Ezek után rátérünk a közgyűlési referáciára.

* * *

A közgyűlést *Kubinyi Géza* elnök szívélyes üdvözlő szavakkal nyitotta meg s felkérte az ügyvezető elnöknőt évi jelentése előterjesztésére.

Samarjay Jánosné nagy gonddal összeállított s mindvégig méltó figyelemmel kísért jelentését felolvasta. — Történelmi visszajáratással kezdte, mint létesült 1881-ben a genfi egyezményből kifolyólag a vörös kereszt egylet, melynek Gömörmegyében is volt fiókja, azonban 1910-ben feloszlott s 5082 K 66 fillér vagyonát a központnak szolgáltatta be. — 1914. nyarán új életre hívta az intézményt a háboru kitörése s az egyesület 291 taggal mint Rimaszombat városi választmány 1914. aug. 12-én megalakult. Elfogadtatott kórházi célokra a nőegylet által felajánlott 80 ágyra berendezett rimatamásfalvi háztartási otthon, beosztva kiegészítő kórházzal a losonezi 25. cs. és kir. gyalogezred tartalék kórházához. Az első 73 sebesült 1914. szeptember 13-án érkezett ide s lelkes, szívélyes fogadtatásban, gondos ellátásban volt részük a harcztérről, illetve Losonezról jött hős katonáinknak. 1914. október 6-án helyezték át Rimaszombatba a szatmárnémeti cs. és kir. 5. gyalogezred pótkeret zászlóalj parancsnokságát. Az ideszállított 1600 beteget és sebesültet az egylet ellátta fehérművel és üditőkkel. — *Kubinyi Géza* főispán lelkes felhívására élelmi

czikkek és ruhaneműek érkeztek be bőven, a helybeli orvosok is készségesen ajánlották fel szolgálataikat és a hölgyek is szívesen jöttek segítségre s így volt lehető az, hogy a főgm. épületében 500 ágyas vörös kereszt kórház volt felszerelhető és berendezhető akként, hogy a tornacsarnok 100 ágygyal az 5. gyalogezred beteg katonái részére lett fenntartva s a szegények intézetében 24 ágyon a fertőző betegek nyertek eshelyezést, végül a szabadkapusztai mentelepen 20 ágy szereltetett fel. E szerint 550 beteget és sebesültet tudott és ma is tud ellátni a vöröskereszt egylet.

A jelentés a vármegye és város társadalmának áldozatkészségéről elismeréssel szólva, különösen kiemeli *Kubinyi Géza* főispánnak, az egyesület illusztris elnökének, hervadhatatlan érdemeit a háborus jótékonykodás és kiváltképen a vörös kereszt egylet lelkes támogatása terén, majd méltatja a nemes cél érdekében hatalmas gárdába sorakozott hölgyeket, kik az ápolás terén — élükön *Máriássy Lászlóné* alelnöknel — fejtek ki nagy tevékenységet.

Ezután tér a jelentés a *dr. Zehery István* főorvos önként vállalt s nagy tudással, nemes ambícióval, sok kitartással és emberbaráti szeretettel végzett szinte emberfeletti munkájának méltatására. A legnagyobb elismerés és dícséret szava is elenyészően csekély lehet — ugymond — ahhoz a felemelő érzéshez képest, mely eltöltheti az érdemes férfit, mikor látja munkája szép eredményét s az iránta megnyilvánuló hála és szeretet kifejezését! A főorvost *dr. Meskó Miklós* várm. főorvos helyettesi akadályoztatása esetén s *dr. Lusztig Sándor* és *dr. Fuchs Izó* népfőlkelő orvosok végzik nagy buzgósággal és dícséretreméltóan az osztályorvosi teendőket. Elismeréssel szól a jelentés a bejáró orvosok működéséről s kegyelettel emlékszik meg az ápolónők kiképzésekor nagy munkát végzett — folyó év júniusban elhunyt *dr. Löcherer Tamásról*. — A kórházban jelenleg 2 műtő és 26 hivatásos ápolónő teljesít szolgálatot. — A konyha ellátásában az ügyvezető elnöknő személyes ellenőrzése mellett a hölgyek egész gárdája segítkezik s a betegek etatása kitünő. A fehérmű és ruhanemű állomány gondozását is gyöngéd női kezek vállalták magukra. — Kiváló dícsérettel és méltó elismeréssel szól a jelentés *Gaál Emil* és *Marton István* gondnokok önzetlen, fáradhatatlan és buzgó működéséről, melyet a *dr. Kovács László*, *Fényes Sándor*, *dr. Meskó Miklós* és *Sicherl Károly* álló számvizsgáló bizottság is külön méltat teljes elismeréssel. A pénztárnoki teendőket társadalmunk komoly és valóban értékes tagja: *Matolcsy Pál* áll. el. isk. igazgató végzi lelkiismeretes pontossággal.

Az irodai teendőket *Séder Ida* áll. el. isk. tanítónő buzgó vezetése mellett végzik.

Egész kis lelkes hadsereg fokozott és vállvetett munkája — élén a hivatott vezérekkel — tette lehetővé, hogy az intézmény nemes rendeltetésének becsülettel, szép eredménnyel megfelelhett.

1914. szeptember 13-tól 1916. október 1-ig 6226 beteg és sebesült katona ápolatott 245656 ápolási nappal. Elhunyt 45. Létszám szeptember 30-án 330. Az 1914., 1915. és 1916. évben összebevétel volt 882987 kor. 43 fillér, összkiadás 877843 korona 54 fillér. — A tiszta vagyon 71995 korona 01 fillér. — A Péter-Pál napi gyűjtés eredménye 9754 kor. 04 fill. volt. A kórházban fekvőknek olvasmányok által való szórakoztatására nézve is gondoskodás történt. Külön megemlékszik a jelentés *Szabó László* várgedei birtokos és családja jótékonyosságáról, *Geduly Géza* gyógyszerész jelentékeny kedvezményéről, *Schweitzer Rezső* mozgósínház tulajdonos áldozatkészségéről s a koronás segélyező társaság jótékonyágáról, a karácsonyfa ünnepélyről, a zenekari hangversenyekről, a kórházban lefolyt ünnepségekről és hivatalos látogatásokról egyszóval tökéletesen egész és hű képét nyújtja a lefolyt idők történetének s költői szárnyalású befejezéssel végződik a szép jelentés, melyet lelkesen megéltünk s *dr. Zehery István* felszólalása után külön évkönyv alakjában kiadni határoztak az orvosi rész bevonásával.

Kubinyi Géza főispán nagy elismeréssel szól a vezetőség és különösen az érdemes elnöknő munkásságáról. Egy nagylelkű, szerető szív

fáradtságot nem ismerő munkája sorakoztatta a közkatonákat, kik mindannyian büszkék arra, hogy a szent cél érdekében dolgozhattak. A főgm. épületét templommá avatta a háboru s ennek a templomnak segítkezőkkel támogatott egyetlen papja *Samarjay Jánosné* — kinek nemes szívében van az egész szervezet rezgésbe és mozgásba hozó galvanikus áram központja. Az ő kiváló egyénisége e társadalom egén mint fényesen ragyogó csillag tündöklök s nemcsak az egészségüket és épségüket visszanyert ezrek hódolnak neki hálaltel szívvel, de ez a társadalom is mélyen érzett köszönetét és háláját fejezi ki értékes és maradandó becsű munkásságáért. Ennek jegyzőkönyvi kitejezését indítványozza s azt egyhangulag el is fogadta a közgyűlés. Elismeréssel és nagy hálával szól még az elnök *Máriássy Lászlóné*, *dr. Zehery István* és *Gaál Emil* működéséről s érdemeiket szintén jegyzőkönyvbe iktatni javasolta. — Ennek elfogadása után a számvizsgáló bizottság jelentése tudomásul vétetett s a felmentvény elismerés és köszönet kapcsán megadatott.

Dr. Wallentinyi Dezső a közönség köréből jövő hálás köszönetnek és meleg elismerésnek volt ékesszavu tolmácsolója az ügyvezető elnök eredményes működésével szemben s az elnöklő főispán gyönyörű szavainak is jegyzőkönyvbe vételét indítványozta.

A számvizsgáló bizottság nehéz munkájáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak s ezért meleg hangon fejezte ki a hálát *Fényes Sándor* vezérigazgató, ki örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a vezetőség nemesszívü és nagy munkájával szemben szintén a közelismerést tolmácsolja.

Elnök a központ köszönő iratát olvasta a megye területén végzett Péter-Pál-napi gyűjtés szép eredményéért, amennyiben 22177 korona gyűlt össze.

Végül ügyvezető elnök bejelentette, hogy *dr. Garkisch Antal* ezredorvos, a drezdai egyetem sebész docense volt itt mult héten, a kórház felülvizsgálata céljából s *dr. Zehery István* főorvos működéséről a tapasztaltak alapján nagy elismeréssel szólt ugy sebészi tevékenységét, mint gondos kezelését, kötelességü és lelkiismeretes működését kiemelve.

Dr. Zehery István jóleső érzéssel veszi tudomásul az elismerést és a munkában segédkező kartársai odaadó működéséről teljes méltatással megemlékezve kéri továbbra is szives támogatásukat. *Dr. Meskó Miklós* főorvos felszólalása után a közgyűlés az elnök lelkes éltezésével véget ért.

Közigazgatási bizottság ülése.

Hétfőn, e hó 13-án tartotta rendes havi ülését a vármegye közigazgatási bizottsága, melyen *Kubinyi Géza* főispán elnökölt.

A főispán mellett *Lukács Géza* alispán, udvari tanácsos foglalt helyet, a jegyzőkönyvet *Gál István* vm. aljegyző írta.

A választott tagok közül jelen voltak az alélen: *Szent-Iványi Árpád*, *Marton János*, *dr. Radószky György* és *Széman Endre*.

Az alispáni ügydarabokat *dr. Söldös Béla* vm. másodfőjegyző referálta.

A közigazgatási bizottságban előadott jelentések szerint az állategészségügy állapota a vármegyében a mult hó folyamán a nagy számu száj és körömtájások miatt kedvezőtlen volt, a közegészségügy állapota rosszabbodott, amennyiben a hólyagos himlő Gortvakisfaludba fellépett s a hastífusz Gömörrepáson több esetben előfordult.

A pénzügyigazgató, árvaszéki elnök, kir. ügyész, vm. t. főügyész és az államépítészeti hivatal főnökének jelentése fontosabb körülményt nem tartalmazott, a kir. tanfelügyelő jelentéséből a következőket közöljük:

„A vall és közokt. miniszter ur rendeletet intézett hivatalomhoz, hogy az állami elemi és polgári leányiskolákban a női kézimunka órák alatt, a leányok katonai czélú ruhadarabokat készítsenek, mely rendeletnek szigorú betartására tankerületem összes polgári leányiskoláit utasítottam. Rendelkezett továbbá a miniszter ur az iránt is, hogy a gubacs és bükkmakk gyűjtéséhez az iskolás növendékek igénybe vé-

tessenek; a rendelet végrehajtására tankertülem összes állami, községi, felekezeti és társulati iskolák I-ső fokú hatóságait felhívtam.

A miniszter ur rendelete értelmében tankezületem összes iskoláit felhívtam, hogy a hadisirokat gondozó alap javára gyűjtést eszközöljenek. — A miniszter ur a gömörpanyiti áll. el. iskolát, miután az ottani ág. hitv. ev. egyházközség iskoláját állami kezelésbe adni nem hajlandó, beszüntette s az áll. iskola szervezésére vonatkozó rendeletet hatályon kívül helyezte, a gömörpéterfalvai két tanerős községi iskolát pedig állami kezelésbe vette.

Az üresedésben lévő kisvizsnyói ref. tanítói állomásra *Jakabffy Jenő* okl. tanító választott meg. *Mánczos Lenke* turesoki állandó gyermekmenházvezető nő, állásáról magasabb tanulmányainak megszerzése céljából lemondott. — Tisztelettel jelentem továbbá, hogy *Márkus László* sajtóháza áll. el. iskolai tanító saját kérésére a folyó évi november hó 1-től nyugdíjaztatott. Járvány miatt bezárattott a dobsinai, gömnicz völgyi állami, a lökösi, gömörlipóci és gömörpéterfalvai ág. hitv. ev. és a barkácsi községi iskola.

Ezután az iskolagondnoksági kinevezésekről referált.

*

A közigazgatási bizottsági ülés után a felebezési választmány és a fegyelmi választmány tartott ülést.

Hirdetmény.

A hatósági cukor kiadásának előkészítése céljából felhívatik a lakosság, hogy minden családtól annál a kereskedőnél, kinél a cukrot beszerezni óhajtja egy szelet papirosra sajátkezüleg feljegyezve nevét és lakását s a háztartásában lévő személyek számát, 3 nap alatt jelentse be, a családtagok számának igazolása végett a lisztjegy a kereskedőnek felmutatandó. Figyelmeztetik a lakosság, hogy a családtagok számának valótlan bejelentésétől szigorúan tartózkodják, mert minden bejelentés szigorúan felül lesz vizsgálva s a valótlan adatokat tartalmazó bejelentő a hatóság félrevezetése címén lesz felelősségre vonva.

Rimaszombat, 1916. évi november hó 16-án.

Dr. Kovács, polgármester.

Hirek és vegyesek.

Személyi hírek. *Sipeki Balás* Lajos v. b. t. t. roznói megyéspüspök az e héten Budapestten tartott püspöki konferencián részt vett.

Samarjay János rimaszombati ref. egyházi főgondnok t. hó 16-ikán nejevel együtt hosszabb tartózkodásra Budapestre utazott.

Dr. Fornet Gyula vármegyei főjegyző, ki utóbbi időben gyengélkedik, folyó hó 14-ikén több napi tartózkodásra Budapestre utazott.

Vigh Bertalan kir. tan. belügyminiszteriumi segédhivatali főigazgató t. hó 12—13-án fivére *Vigh Gábor* városi pénztárnok látogatása céljából városunkban tartózkodott.

Dr. Sigmund József népf. ezrdorvos, műtő, ki Besztercebányáról a kassai katonai kórházhoz lett áthelyezve folyó hó 16-án 8 napi szabadságra hazaérkezett.

Báró Hazai — vezérezredes. Városunk kitűnő szülötte: báró *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, valóságos belső titkos tanácsos, lovassági tábornoknak újabb — csak valóban nagyérdemű kiválóságokat ért — kitüntetésben van része, amennyiben a király őt a trónörökösselel egyidejűleg vezérezredessé nevezte ki. A legszebb karrierre, melyet a kontinensen hasonló előzmények mellett megfutott katonai pályán valaki elérhetett s e város méltán lehet büszke kiváló szülöttére. Városunk polgármestere: *Dr. Kovács* László táviratilag üdvözölte az új vezérezredest s a vármegye közigazgatási bizottsága nevében *Kubinyi* Géza főispán küldött megleghangú üdvözlő táviratot, melyre a következő válasz érkezett:

„Neked és a vármegye közigazgatási bizottságának legmelegebben köszönöm a szíves megemlékezést. *Hazai.*”

Birói kinevezés. A király *Madarassy* Gyula itteni kir. törvényszéki albirót — társas

életünk és birói karunk rokonszenves, közkedvelt tagját — az itteni kir. törvényszékhez biróvá nevezte ki. A kinevezés széles körökben kelt őszinte örömet.

Félszázados orvosi évforduló. *Dr. Lichtschein* Adolf kir. tan. megyei t. b. főorvosi és vasuti orvosi tanácsadót, ki t. hó 13-án töltötte be orvosi működésének félszázados évfordulóját, ezen ritka szép alkalomból az ország minden részéből elhalmozták meleg üdvözlésekkel és legszívezebb jókívánságokkal. F. hó 12-én délben tisztelt az ünnepelt érdemes férfinál a vármegye orvosszövetségének s orvosgyógyszerési egyletnek küldöttsége testületileg *Dr. Meskó* Miklós vármegyei tiszti főorvos, elnök vezetésével s a küldöttséghez csatlakozott a 80. cs. és kir. gyalogezred orvosikarának képviselőiben *Dr. Austerlitz* Vilmos népf. főorvos, orvos főnök és *Dr. Lengyel* József segédorvos. *Dr. Meskó* Miklós kerekded, szép beszédben üdvözölte a vármegye orvosi karának közszereketben álló nosztorát s további működéséhez a legjobb kívánságokat fűzte. Az ünnepelt meghatva mondott köszönetet a figyelmes megemlékezésért s kartársai eddig mindenkor tapasztalt szíves jóindulatáért, mely őt büszkeséggel tölti el. Nyugodt lélekkel tekint vissza a megfutott nehéz, változatos és tapasztalatokban gazdag pályára, melyen mindig a szenvedő emberiség érdekeit szolgálta és igyekezett az orvosi hivatás iránt a méltó tiszteletet és becsületet öregbiteni. Kartársainak rokonszenvére mindig hálával gondol és kéri azt továbbra is megtartani. A szép társaság ezután még együtt maradt és lelkesen ünnepelte az érdemes és tisztes jubilánst.

A főispán és alispán harsztéri látogatása alkalmából gyűjtendő szeretetadományok céljaira adakoztak: *Samarjay* János és neje 100, *Bocskó* Dániel 20, özv. *Hámos* Aladárné szül. *Vay* Mariska 20, *Dr. Kármán* Aladár és neje 20, *Bálint* Marcsa 2, *Bindász* Olga 2. A harsztéri ut valószínűleg e hó utolsó napján lesz s a főispánon és alispánon kívül részt vesz azon *Dr. Fekete* Tibor főispáni titkár is, aki hivatalos minőségén kívül lapunkat is képviseli. A fővárosi sajtót *Markó* Miklós hírlapíró reprezentálja.

Választott birósági kinevezések.

Az igazságügyminiszter a rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár választott biróságához elnökké *Cseh* István kir. ítélőtáblai birót, a roznói pénztár választott biróságához pedig elnökké: *Techy* Mihály kir. ítélőtáblai birót nevezte ki.

Igazságügyi kinevezés. Az itteni kir. törvényszéknél hosszú időn át működött *Spilka* Gyula igazságügyminiszteriumi segédhivatali igazgató segédhivatali főigazgatóvá nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter *Hajdú* Géza itteni adótisztet — lapunk volt munkatársát — a szécsényi magy. kir. adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Hőzélelmezési megbízott Gömörben. *Kärthy* Lajos báró az országos közlelmezési hivatal elnöke *Rákóczy* Istvánt, Nógrád-vármegye II. főjegyzőjét Gömör és Borsod vármegyék területére a gabonarequirálás és a közlelmezés intézésének tanulmányozásával megbízta. *Rákóczy* István e hét szerdáján és csütörtökjén Rimaszombatban tartózkodott s a főispánnal és alispánnal, valamint a közlelmezési előadókkal értekezett.

Jubiláló főigazgató. A besztercebányai tankertület népszerű főigazgatója: *Jurkovich* Emil most töltötte be főigazgatói munkásságának tizedik és pedagógiai pályafutásának harminczötödik évét. Ebből az alkalomból selmezbányai hivatalos látogatása során a királyi katolikus főgimnáziumi ifjuság díszgyűléssel ünnepelte őt és nevére „Jurkovich”-alapítványt létesített hadiárvaik segítésére.

Házasság. Pelsőci *Hámos* Dezső e hó 5-én tartotta esküvőjét Tornalján *Hámos* Mariskával, pelsőci *Hámos* Árpád és neje szül. báró *Uszlár-Gleicher* Elly leányával.

Közigazgatási hírek. *Madarassy* Iván, a ratkói járás főszolgabirója megrongált egészségi állapotára való tekintettel, az alispántól e hó 27-én kezdődő 4 heti szabadságot kapott. Ezen idő alatt *Kuna* Elemér ratkói szolgabíró

végzi a főszolgabirói teendőket. — *Dessouffy* Paula árvaszéki díjnok betegsége folytán 10 napi szabadságot kapott.

A Vöröskereszt köszönete. A magyar szent korona országainak Vöröskereszt egyletének igazgatósága Péter Pál napi gömörmegyei gyűjtés szép eredménye alkalmából a gyűjtés élén páratlan buzgósággal működő főispánhoz: *Kubinyi* Gézához folyó hó 9-én következő köszönő sorokat intézte:

„A Magyar Szent Korona Országai Vöröskereszt Egyletének Igazgatósága kézhez vette a Péter Pál-napi gyűjtésről szóló jelentést s annak eredményét, összesen 2216732 koronát köszönettel vette. — Amikor mi kérő szóval fordultunk a magyar társadalomhoz, a magyar társadalomban igen sokan értették meg a kérés teljesítésének nagy fontosságát és ezek közt első volt Méltóságod, aki munkájával jelentékenyen hozzájárult a gyűjtés sikeréhez. Őszinte köszönetünket fejezzük ki a méltóságos Főispán urnak e szíves munkájáért s egyben kérjük, méltóztassék mindazokkal, akik a gyűjtéshez tevékenyen hozzájárultak, hálás köszönetünket tolmácsolni. Tartsa meg Nagyméltóságod törekvésünket továbbra is szíves jóindulatában, mellyel szemben mi is biztosítjuk arról, hogy a Vöröskereszt Egylet Igazgatósága érdemeit és fáradozását mindenkor méltányolni fogja.”

Halálozások. *Maczkó* Pál előadó, volt itteni pénzügyőri főbiztos t. hó 14-én Sátoralja-ujhelyen a *Dr. Molnár* féle intézetben 53 éves korában, hivatalos szolgálata 32 ik évében elhunyt. F. hó 17-én temették. A halálozásról az itteni pénzügyigazgatóság és a mellé rendelt számvevőség tisztikara külön jelentést adott ki.

Gémes Bélát, a Stech üzlet jelenleg Miskolczon katonai szolgálatot teljesítő derék vezetőjét és nejét mély gyász érte, amennyiben 16 hónapos kis fia: *Bandi* t. hó 12-én Miskolczon elhunyt, t. hó 14-ikén temették nagy részvét mellett.

Özv. *Dr. Pelech* Jánosné szül. *Dobieczycki* Wanda — kinek férje széles körökben tiszteltnek örvendett nyustyai orvos volt — t. hó 12-én Eperjesen 64 éves korában elhunyt.

Simkó Lajos krasznahorkaváraljai körjegyző folyó hó 9-én 47 éves korában hirtelen elhunyt. Halála széles körökben kelt őszinte részvétet. 11-én nagy részvét mellett temették el.

Megyebizottsági tagválasztás. A Szabó József (Kozma) elhunytával megüresedett megyebizottsági tagsági hely betöltése céljából a választás folyó hó 20-ára tüzetett ki. Elnökké *Medveczky* Sándor neveztetett ki. Szavazni lehet reggel 9 órától d. u. 4 óráig a városházán. Az igazoló választmány december 5-én fog a választás eredményével foglalkozni.

Katonai kitüntetések. A hadi kitüntetéses *Lipótrend* lovagkeresztjével lett kitüntetve *Migula* Edgar 80. gyalogezredbeli alezredes. Ezüst szignum laudat kapott: *Verebélyi Marsó* Pál cs. és kir. 69. gyalogezredhez besorozott esendőfőhadnagy s az ellenség előtt hősi halált halt *Pour* Gyula 17 honv. gy. ezredbeli százados.

Katonai előléptetések. *Dr. Sigmund* József közkórh. osztályvezető orvos, műtő, népf. főorvos, ki a háboru óta a besztercebányai katonai kórháznál teljesít szolgálatot, népf. felkelő ezredorvossá lett előléptetve. — *Verebélyi Marsó* Tibor 34. gyalogezredbeli alezredes, kit megyénkhez rokoni köteleknek fűznek, ezredessé lépett elő. — *Kossuch* Ferencz zászlós, kinek szintén közeli rokoni összeköttetései vannak nálunk, s jelenleg a Vörös kereszt kórházban ápoltatik, hadnaggyá lett előléptetve.

Ezredes lett a koronaörségnél felsőkubini és deménfalvi *Kubinyi* György alezredes. — Örnaggyá lépett elő *Kruchina* Rezső 16. honv. gyalogezredbeli százados. — Ugyancsak nov. 1-én lépett elő *Farkas* Atilla 1 ső honv. gyalogezredbeli hadnagy — *Farkas* Zoltán országgyűlési képviselő derék fia — főhadnaggyá. Főhadnaggyá lettek még előléptetve *Popouth* Győző 3. honvédtábori ágyusezredbeli hadnagy — a dobsinai ev. lelkes fia — továbbá a városunkbeli *Kern* Rezső 16. honvédgyalogezredbeli hadnagy. — *Dr. Lengyel* József 80. cs. és kir. gyalogezredbeli segédorvos főorvossá lépett elő, *Köteles* István 16. honvédgyalogezredbeli zászlós pedig tart. hadnaggyá neveztetett ki.

Szabadságon. Dr. Kardos Géza tart. főorvos a volhiniai harcztérről e héten 14 napi szabadságra hazaérkezett.

Kitüntetés. Egyik előző számunkban a „Strefleur Miniarblatt“ nyomán megírtuk, hogy *Beilik* Viktor 1. huszárezredbeli hadapród zászlóssá lett előléptetve. Most értesülünk, hogy a nevezett már régen — folyó év április havában — lett zászlóssá előléptetve, s midőn ezen tévedést helyreigazítjuk, örömmel adunk hírt arról is, hogy a derék huszárszászlós e napokban lett kitüntetve az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel a bukovinai harcokban tanúsított hősi magatartása elismerésül. Egy roham alkalmával 35 emberével 130 oroszot ejtett foglyul a vitéz zászlós.

Katonai szemle. A m. kir. állami mén telepek országos katonai felügyelője szentiszlói *Dezso* Ferencz altábornagy folyó hó 18-án városunkba érkezett s szemlét tartott a mén telepi legénység és ügykezelés felett. A főfelügyelőt a tapasztalt mintaszerű rend és példás vezetés — melyért méltó dícséret és elismerés illeti *Pöcher* Gyula százados parancsnokot — minden tekintetben kielégítette. A hivatalos vizsgálat után a felügyelő elutazott.

Nagy arany vitézségi érem. *Tornallyay* László az 5. honvédhuszárezredben teljesít mint őrmester szolgálatot s vitéz magatartásáért a bronz, kis ezüst és két nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve. A ritka, szép dekorálás koronája az az esemény, hogy október hó 21-én a trónörökös személyesen tüzte a derék gömöri hős mellére a nagy arany vitézségi érmét, mely a legnagyobb kitüntetés abban a rangban, melyben *Tornallyay* László hazáját szolgálja.

Hadnagyi kinevezés. dr. *Ladányi* László rozsnyói tb. főszolgabíró, aki az 1. honvéd lovas tüzérszázalánál szolgált, hadnaggyá lett kinevezve.

Néplőlkelő hadnagyi kinevezések. A 16. honvédgyalogezredben a következő néplőlkelő tisztjelöltek lettek néplőlkelő hadnaggyá kinevezve: *Minkusz* Andor, *Bohus* László, *Lipták* Aladár, *Szilvássy* Miklós Ferencz, *Steinhübl* László, *Szondy* Elemér, *Helm* Győző, *Lapcsánszky* János Benedek, *Werner* Artur Alajos, *Schmidt* Kálmán Károly, *Helm* József, *Kovács* Béla, *Meiszner* Ignác, *Kovácsik* Gyula.

Kinevezések a gazdasági tisztikarban. November elseji ranggal főhadnagy gazdasági tisztük lettek: *Schäffer* József és dr. *Moys* István 16., *Knóth* László 13. honvédgyalog, dr. *Kiss* Károly a 2. honvéd táborigyus, dr. *Führer* Pál a 12. és *Thuróczy* Ferencz a 16. honvéd gyalogezrednél szolgáló hadnagy gazdasági tisztük.

A katonasírok halottak napján történt feldisítéseért *Nechwatal* János ezredes meleghangú köszönő átiratot intézett dr. *Kovács* László polgármesterhez, amelyben a katonai parancsnokság köszönetét tolmácsolja a polgármesteri hivatalnak, a Vöröskereszt-egyesületnek, minden hatóságnak, a kedves iskolai ifjúságnak és mindenkinek aki a katonasírok díszítéséhez hozzájárult.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás* Lajos rozsnyói püspök f. évi XVII. sz. főpásztori körlevele, a melynek latin részében a szentírásra vonatkozó pápai rendelkezést közöl, továbbá egy római kongregáció határozatot a szerzetesek gyónása ügyében és a vegyes házasságoknál a plebánosok passiva assistenciája ügyében. A vallás és közoktatási miniszter határozata értelmében kegyuri városok kötelesek a köztulajdonból méltó módon javadalmazni a plebánost. Iskolai gyűjtést rendel, a Zsófia szanatórium és intézmények czimtarát ajánlja. A hadsegélyző hivatal vezetője köszönetet mondott a Szent István napján tartott gyűjtésért. Jó irányu könyveket ajánl a papok és hívek figyelmébe. A római congregatio indicis néhány könyv olvasását tiltja. A könyvek többnyire francia nyelven jelentek meg.

A művész tragédiája. Sokan emlékeznek vissza bizonyára az itt tartózkodott 5. cs. és kir. gyalogezred katonájára: *Kürtty* Józsefre, ki itt teljesített szolgálatot. A nemzeti színház jeles drámai művésze a Bánk Bán előadása közben multkoriban hirtelen rosszul lett s súlyos idegroham miatt szanatóriumba kellett szállítani. Állapota már jelentékenyen javult.

Egyházi közgyűlések. A gömöri reform. egyházmegye f. hó 20-án *Rimaszécsen* tartja évi rendes közgyűlését, melynek tárgysorozatába fel van véve az új tisztikar megerősítése. Az egyházkerület közgyűlése pedig f. hó 23-án Miskolcra lesz.

Személyes tárgyalások a vármegyeházán. A vármegyei hivatalos lap legutóbbi számában a főszolgabírákhoz, polgármesterekhez, községi- és körjegyzőkhöz az alispán körrendeletet intéz, melyben a munkával nagy mértékben túlterhelt központi előadókkal való személyes tárgyalás módját és idejét szabályozza. Leginkább fontos az a tudnivaló, hogy *csakis feltétlenül sürgős és a közérdek szempontjából fontos ügyekben* állnak a magánfelek rendelkezésére a központi előadók, ez esetben is *csak naponta délelőtt 11-től 12 óráig* s telefonbeszélgetések is lehetőleg *délután 3-tól 4 óráig* bonyolítandók le. Az alispáni hivatalban 8 előadó működik: dr. *Fornet* Gyula főjegyző, dr. *Sóldos* Béla másodfőjegyző, *Gál* István aljegyző, dr. *Csernay* Dániel főlevéltárnok, dr. *Meskó* Miklós vm. főorvos, *Bartha* István gazdasági felügyelő, *Lokcsánszky* Lajos várnagy és *Kertész* Lajos törvhat. főállatorvos. A közönséget leginkább érdekli az, hogy a *közéletmezesi és közszükségleti cikkek biztosítása körüli ügyeket* dr. *Sóldos* Béla másodfőjegyző intézi, kivéve a *burgonya, cukor, kávé, kőolaj, szilva és sóellátás* ügyét, mely a *Gál* István vmegyei aljegyző ressortjába utaltatott. Az alispáni intézkedés igen helyes, mert annyi felesleges időrabló apró cseprő ügyekben zaklatták és feltartóztatták munkájukban eddig az előadókat, hogy ezeknek alig maradt kellő idejük a fontosabb ügyek elintézésére. — Az alispán egyúttal a messze vidékről beseregő lakosokat figyelmezteti, hogy hadisegélypanaszokkal főlegesen befáradni, mert ezeket írásban is eredményesen lehet elintézni és sok hiábavaló fáradságot és költséget megtakarítani a lakosok, annyiival inkább, mert a hadisegély iránt beadott panaszok elbírálása az alsóbb hatóság hatáskörébe tartozik.

A lakbéremelés és felmondás elleni kormányrendelet, melyet a fővárosi napilapok terjedelmesen ismertettek és kommentáltak bennünket, akként érdekel, hogy a lakbéremelés és felmondás tilalma mindazon lakásainkra kiterjed, melyeknek évi bérösszege a lakásbéren felül fizetett járulékokkal együtt 2500 koronát meg nem halad. Szóval — bátran mondhatjuk — hogy valamennyi lakásbérletnek kellemes meglepetést okozott a rendelet, melynek szociális kihatásai rendkívüli nagyfontosságúak s amelyre, ha nem is volt égetően szükség Gömörben, de azért hasznát mindenestre vehetjük majd.

Katonasírok a putnoki járás területén halottak napján díszesen felváltak virágozva s 39 kor. 73 fillért gyűjtött össze a közigazgatási hatóság az elesett hősök özvegyei és árvái javára ezen alkalommal.

Gömör az erdélyi menekültekért. Az erdélyi menekültek segélyező vármegyei bizottság czimére a következő adományok folytak be: *Hering* Samu gyűjtése 700 67, lovas *Keisler* Gusztáv gyűjtése 132—, *Sárány* Károlyné csetneki gyűjtése 450—, báró *Luzénszky* Henrikné gyűjtése 511 66, özv. báró *Hámos* Lászlóné gyűjtése 313 30.

Közgyűlés. A Coburg Fülöp hercegi bányá- és kohóművek r.-t. e hó 29-én tartja Budapesten harmadik évi közgyűlését. A részvénytársaság 738320 kor. 21 fillér nyereséggel zárta le a mult üzleti évet.

Garami zokszó. A Garamvölgy lakosságát egy hozzánk Garamfőről érkezett levélben figyelmeztetik az óvatosságra. Ott ugyanis az a régi szokás, hogy a döglött állat a cigányé s miután kevés a ló, kevés a cigány járandósága is. Leleményes lévén a cigány, segít a bajon úgy, hogy ő mesterségesen idézi elő az állatok kimulását a belek kilyukasztása után. Arról is panaszkodik a levélíró, hogy a cigányasszonyok napról-napra fazékkal járnak házról-házra s összekoldulják az ételmaradékokat; ezt az alkalmat arra is felhasználják, hogy ha a lakásban nincs senki, elemeljék a kútyába eső holmit. — A járás erélyes főszolgabírája — ha a panaszszal hozzá fordulnak — bizonyára megteszi az orvoslásra vonatkozó intézkedéseket.

Staniolgyűjtés. A *Lukács* Margitka felhívása nyomán megindult staniolgyűjtés e héten a *Hámos* Dezsóné 1 kg. 450 gr. os küldeményével szaporodott. Itt említjük meg, hogy az eddigi gyűjtés eredményeképpen 20 kilo staniol került a hadsegélyző hivatal utján a hadsegély témszükségletére.

Nyilvános nyugtázás. *Lukács* Gézáné alispáné a következő adományokat nyugtázza: *Zsipi* egyház gyűjtése, *Pál* István kurátor utján, a vak katonáknak 20 kor., *Nép- és Iparbank* gyűjtése a vak katonáknak 10 kor., *Weisz* Károly adománya a fehér kereszt egyesületnek 42 kor., özv. *Hámos* Aladárné szül. báró *Vay* Mariska szeretet adományokra a 16-os honvédeknek 20 kor., hasonló célra *Bálint* Marcsa 2 kor. és *Bindász* Olga 2 korona.

A serkei körjegyzőség csalán-gyűjtése. A serkei körjegyzőség területén összegyűjtött csalán fejében 64 kor. 48 fillér jutalékot kaptak a falusi asszonyok s nemes elhatározásuk folytán ezen összeget a vak katonák javára fordították. A nemes és dícséretet érdemlő cselekedet a hazafias gondolkodás s a helyes népnevelés eredménye.

Apollo-Színház. Az állandó mozgószínházban e héten a „dsungel lánya“ című gyönyörű film nagy érdeklődést keltett. A kísértő műsor is élvezetes volt. Szombat és vasárnap szintén változatos, rendkívül vonzó program van, melyre felhívjuk a figyelmet.

Rimaszombati pótvásár. Rimaszombat város e hó 27-ére a hasított körmű állatokra pótvásár engedélyezését kérte a kereskedelmi minisztertől. Ugy értesülünk, hogy ezen kérvény kedvező elintéztést nyert s a pótvásár engedélyezve lesz.

Az őszi vetésről jelentés. A közéletmezesi hivatal elnöke leiratot intézett a törvényhatóságunkhoz, melyben megemlíti, hogy a jövő évi kenyértermények biztosítása érdekében szükségessé válható intézkedések megtétele végett, legkésőbb november 15-ig jelentésük be nála, hogy az őszi vetés olyan keretek között folyik-e, mint a multban, esetleg milyen körülmények akadályozzák annak rendes menetét.

Jótekonyság. A Vöröskereszt-egyesület elnöksége hálásan köszöni a következő szives adományokat:

Pénzbeliek: *Máriássy* Lászlóné névnapmegváltásul 10 korona.

Természetben: *Zavadszky* Edéné négy nagyüveg befőzött gyümölcs. Méltóságos *Farkas* Gézáné egy hordó hegyaljai bor (nagylelkű adomány), *Habodász* Józsefné *Détér* 10 darab tojás.

Az elnökség.

Köszönetnyilvánítás,

Mindazoknak, akik felejthetetlen jó édes atyám végtisztességén megjelenni sziveskedtek, ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket.

Serke, Gömörmegye.

Szabó Gyuláné.

Közgazdaság.

Az alispán hirdetménye az életszükségleti cikkek árusításának szabályozásáról.

(Hatóságilag láttamozott árjegyzékek. A cserekereskedés ellen. A tej, vaj stb. maximálása.)

Lukács Géza alispán, udvari tanácsos e hó 15-én egy rendkívül fontossággal bíró hirdetményt tett közzé, amelyben foglalt rendelkezések sok visszaélésnek vehetik elejét.

A belügyminisztertől nyert felhatalmazás alapján elrendelte az alispán, hogy mindenki (kereskedő, iparos, vendéglős, pék stb.), aki életszükségleti cikkek forgalombahozatalával foglalkozik, köteles a cikkek (adagok) árát 8 nap alatt jegyzékbe foglalni, a hatóság által láttamoztatni s ily árak mellett árusítani. — A jegyzék szembetűnően kifüggesztendő.

A rendőrhatalóságoknak jogukban áll az oly árszabály láttamozását, mely az érvényben lévő maximális árakkal ellenkezik vagy aránytalanul magas árakat tartalmaz, megtagadni s új árszabály kiállítását elrendelni.

Az árusítók kötelesek az egyes árucikkeket esetleg a hatóság által megállapított maxi-

mális mennyiségben minden kikötés nélkül készpénzfizetés ellenében kiszolgáltatni. (Ez a rendelkezés lehet kitűnő fegyver közönségünk kezében a felburjánzott s üldözést érdemlő cserekereskedés ellen.)

A hatóság az egyes árucikkek kiszolgáltatását bizonyos feltételektől vagy igazolásoktól teheti függővé.

Ezen rendelkezés jogot ad az elsőfoku hatóságoknak arra, hogy az életszükségleti cikkek árusítását szabályozza s az alispán csak egyes fontosabb élelmiszere vonatkozólag tesz egységes ármegállapítást.

Maximálja a következő árakat:

A teljes tej legmagasabb árát literenként	—40 K
A lefölözött tej legmagasabb árát lit.-ként	—30 K
A savanyu vagy édes tejszín legmagasabb árát literenként	160 K
A vaj legmagasabb árát klgr.-ként	10— K
A tehén túró legmagasabb árát kg.-ként	140 K
A vöröshagyma árát (szár nélkül) klgr.-t	1— K
A foghagyma árát (szár nélkül) kg.-ként	250 K
A dió legmagasabb árát klgr.-ként	2— K
A méz (tisztá pergetett) legmagasabb ára kilogrammonként	5— K
A mák legmagasabb ára klgr.-ként	520 K
A mák legmagasabb ára literenként	280 K
A tojás legmagasabb ára darabonként	—22 K

Akik az alispáni hirdetményben foglaltak ellen vétenek 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 kor. pénzbüntetéssel büntethetők.

A lisztzükségletéről. A vármegyében hatósági lisztellátásra szorulókat számát most már véglegesen megállapította az alispán s ezek szerint 82897 lélek szorul a hatóság gondoskodására. — Ebből 38863-an kapnak napi 240 grammot, 17905-en napi 300 grammot, 24726-an napi 400 grammot (őstermelők) és 1403-an kapnak 390 grammot (iparvállalatoknál lévő hadifoglyok). E szerint az évi lisztzükséglet 75437 métermázsa 82 kiló, a havi szükséglet 6300 mmázsa 56 kiló. Az országos közlelmezési hivatal elnökének azon legújabb rendelkezése mellett, mely szerint a liszt kiosztásnál a legnagyobb megszorítással és az adagok redukálásával kell eljárni, ezek a számok üres számok maradnak. Szomorú tényként regisztráljuk, hogy ezen 63 waggon havi szükségletre a közlelmezési hivatal 15 waggont bocsátott az alispán rendelkezésére.

A kávé maximális árai Gömörben december hó 16-ig a közlelmezési hivatal elnökének rendelete folytán változatlanul ugyanazok maradnak, mint a november 16-ig érvényben levők voltak.

10 waggon burgonyát bocsátott az alispán rendelkezésére a burgonya közvetítő iroda. Ezen 10 waggon elosztása már megtörtént s Rozsnyó, Dobsina, Nagyrőcze és Jolsva városok, a rozsnyói, rimaszombati, ratkói járás, a lubényi kőrjegyzőség és két garami község kaptak 1—1 waggonnal a burgonyából.

Cukrot csak igazolvánnyal lehet szállítani. A hivatalos lap november 9-iki száma rendeletet közöl, mely szerint cukrot vasuton, hajón vagy gépkocsin Magyarországon területén csak szállítási igazolvány mellett szabad szállítani. A szállítási igazolvány kiállítására jogosított elsőfoku közigazgatási hatóságokat a szükséges hivatalos űrlapokkal a Czukorközpont fogja ellátni. Aki cukrot igazolvány nélkül szállított, kihágást követ el és készletét elkobozzák.

Hatósági cukorellátás. A hatóságnak cukorral való ellátását közleg. hatóságaink vették kezükbe s rövid pár nap múlva a vármegyében majdnem mindenütt megjelenik a cukorkajeggy, mely városokban havi 800, községekben 600 gramm vásárlására jogosít. Az alispán rendeletet adott ki, mely a hatósági ellátást szabályozta s amelynek értelmében a „Hangya” kötetlékébe tartozó szövetkezetek, a Máv. tisztviselői, a katonai felügyelet alatt álló vállalatok munkásai a hatóság által nem részesíthetők cukorban, amennyiben ezek közvetlen ellátást élveznek. A november havi cukorkontingens kiutalása már megtörtént s minden reményünk meglehet arra, hogy rövidesen megérkezik a cukor is.

Hatósági petróleum és sóellátás készül! Az uralkodó mizériákon segitendő az alispán petróleummal és sóval hatósági uton kívánja ellátni a közönséget. A szükséges előmunkálatok már folyamatban vannak s úgy látszik rövidesen petróleum és sójegyek kerülnek forgalomba.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közltekért nem vállal felelősséget a Szerk

Kérelem! Juhász Istvánné os gyáni lakos kéri mindazokat, akiknek valamilyen hozzátartozójuk Skobellóban van orotz fogságban, hogy öt címükről értesíteni szivesek legyenek. — Juhász István, aki a 16-os honvédségnél szolgált és ott szakaszvezető volt, már két év óta nem ad hirt magáról s most neje a bécsi vörös kereszt tudósító iroda útján arról értesült, hogy egészségesen Skobellóban orosz fogságban van.

Értesítés.

A Patnoki Hungária Gőzmalom R. T. tudomásul adja, hogy ezenfelül **köleskása** előállításával is foglalkozni fog. Az előjáráság űrlési tanusítványa alapján beszállított nyerskölesből **vám fejében** a tisztítás előtt 10 százalékot von le és a fennmaradó mennyiségből a kormányrendelet fontos betartásával előállított **köleskását, köleskorpát** teljes egészében kiszolgáltatja.

Gőzfürdő.

A szénnek 80%-os emelkedése folytán a helybeli gőz- és kádfürdőben a fürdési díjak folyó évi **nov. elsejétől** a következőleg lettek megállapítva:

Gőzfürdő	1 K 70 f.
I. oszt. porcellánfürdő (lepedővel)	1 K 70 f.
II. oszt. kádfürdő	— K 90 f.
Egy darab lepedő	— K 26 f.

3—3

Fürdővezetőség.

Tanuló.

Legalább 4 középiskolát végzett fiú tanulóul felvétetik **Buksay J. és Fia** divatáru kereskedésében Rimaszombat. Vidékiek előnyben részesülnek. 2—3

Nemzetközi

Halottszállítási Iroda

Budapest, Andrassy-ut 11. sz.

Telefon: 167—30.

Exhumál gyorsan és olcsón!

Minden felvilágosítást készséggel ad 4—6

A Holländer Lajosné-féle nagymérésben egy pénztárnoknői állás van betöltendő december hó elsejére.

Libamáját

minden mennyiségben vásárol **kgr.-ként 10 K.** a Rimaszombati Konzervgyár R.-T.

6—11

Árverési hirdetmény.

Mint Habodász Antal megbízottja közhírré teszem, hogy 1916. **november hó 28-án** délután 2 órakor Détér községhezánál két darab 3 éves herélt csikót 6000 korona kikiáltási árban azonnali készpénzfizetés mellett nyilvános árverésen eladatok a feledi kir. járásbíró-sági végrehajtó közbenjöttével.

A már hámos csikók Habodász Antal déteri lakosnál bármikor megtekinthetők.

Feleden, 1916. november 15-én.

Dr. Csák Géza, ügyvéd.

Fa- és cser eladás.

Az **egyházaskői határban** fekvő 50 kat. hold területen lévő 45 éves bükkös erdő fája s 30 kat. holdnyi 25 éves **cserezni való tölgyes fája és csere** szabad kézből eladó.

Az összes fatömeg 8000 köbméterre, a cser pedig 1000 métermázsára van becsülve.

Értekezni a tulajdonossal: **dr. Csernay Dániel** várm. főlevéltárnokkal lehet Rimaszombatban. 3—*

SERTÉSVÁGÁSHOZ

bélaruk a **PACZEK**-féle kert-helyiségben **Deresovits Pál** katonai vállalkozónál beszerezhetők. — Vidéki megrendelések is eszközöltetnek. :-:

Hirdetmény.

23—1916. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósnak 1916. évi Pk. 1749/7. sz. végzése következtében dr. Stern Jakab rimaszombati ügyvéd által képviselt Tiegermann Adolf rimaszombati lakos javára 251 kor. s jár. erejéig 1916. évi május hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 725 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: varrógépek és butorok, az Engel Károly 159 K 56 f., G. M. Pfaff 290 K, Titani Művek Gépgyár 608 K 80 f., Industrie Bank Gesellschaft 395 K 26 f., Rast & Gasser 1412 korona 13 f. tőke és jár. követelése erejéig is) stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósnak 1916. évi V. Pk. 1719/7. sz. végzése folytán 251 kor. tőkekövetelés, ennek 1916. évi február hó 1-ső napjától járó 5 százalék kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen — korona — fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Rimaszombatban leendő megtartására **1916. évi november hó 28-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül ki-tűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cikk 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombat, 1916. november 14.

Török Gyula, kir. bir. végrehajtó.